

(A) = Åpen, kan bestilles fra Universitetet i Stavanger / Arkeologisk museum

(B) = Begrenset distribusjon

(C) = Kan ikke utleveres

Naturvitenskaplige undersøkelser på Gunnarshaug

Gunnarshaug gnr. 144 bnr. 43, Karmøy k., Rogaland

Sara Westling

AM nat. vit. Lab. Nr.: 2011/10

Journalnummer: 2008/10404

Dato: 02.02.2012

Sidetall: 5 sider + vedlegg

Opplag: 5

Oppdragsgiver: Marin aluminium industrier AS

Stikkord: åkerprofiler; makrofossilanalyse; dyrkningslag; lyng *Calluna vulgaris*; hasselnøt *Corylus avellana*; åkerindikatorer; beitemarksindikatorer

Universitetet
i Stavanger

Arkeologisk museum

Oppdragsrapport 2012/4
Universitetet i Stavanger,
Arkeologisk museum,
Avdeling for fornminnevern

Utgiver:
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum
4002 STAVANGER
Tel.: 51 83 31 00
Fax: 51 84 61 99
E-post: post-am@uis.no

Stavanger 2012

Naturvitenskaplige undersøkelser på Gunnarshaug

Gunnarshaug gnr. 144 bnr. 43, Karmøy k., Rogaland

Sara Westling

Universitetet i Stavanger Arkeologisk museum OPPDRAGSRAPPORT	RAPPORTNUMMER 2012/4
Universitetet i Stavanger Arkeologisk museum, 4036 Stavanger Telefon: 51832600, fax: 51832699, e-post: post-am@uis.no	TILGANG Begrenset distribusjon
RAPPORT TITTEL Naturvitenskaplige undersøkelser på Gunnarshaug Gunnarshaug gnr. 144 bnr. 43, Karmøy k., Rogaland	SIDETAL: 5 sider + vedlegg
	OPPLAG: 5
	DATO: 02. 02. 2012
Journalnr.: 2008/10404, Nat. Vit lab. Prosjekt nr. : 2011/10 SAKSHANDSAMAR: FORFATTAR(AR): Sara Westling	

OPPDRAGSGJEVAR Marin aluminium industrier AS	OPPDRAGSGJEVAR SI REF.
REFERAT I sammenheng med arkeologiske utgravinger av ett dyrningslag ved Gunnarshaug ble det tatt in sex naturvitenskaplige prøver fra to åkerprofiler for makrofossilanalyse. I prøvene ble det funnet blant annet korn, hasselnøt og åkergress, som tyder på att marken har blitt brukt som åker. Det ble også funnet makrofossiler som indikerer beitemark og gressmark.	
STIKKORD	
Åkerprofiler	Makrofossilanalyse
Dyrningslag	Lyng <i>Calluna vulgaris</i>
Hasselnøt <i>Corylus avellana</i>	Åkerindikatorer
Beitemarksindikatorer	

Oppdragsrapport 2012/4
Universitetet i Stavanger,
Arkeologisk museum,
Avdeling for fornminnevern

Utgiver:
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum
4002 STAVANGER
Tel.: 51 83 31 00
Fax: 51 84 61 99
E-post: post-am@uis.no

Stavanger 2012

Naturvitenskaplige undersøkelser på Gunnarshaug

Gunnarshaug gnr. 144/43, Karmøy k., Rogaland

Naturvitenskaplige undersøkelser på Gunnarshaug:	1
Naturvitenskaplige undersøkelser på Gunnarshaug:	2
Bakgrund og problemstillingar:	3
Metod:	3
Analys av makro sub-fossil:	3
Resultat og tolkning:	3
Referanser:	5
Vedlegg 1: Makrofossilresultater, tabell 1	6

Bakgrund och problemställningar

Denna rapport behandlar de naturvetenskapliga resultaten från den arkeologiska utgrävning som utfördes i juni 2011 av Arkeologisk Museum, i förbindelse med frigivning av registrerade automatiskt fredade kulturminnen på Gunnarshaug gnr. 143, bnr. 44 i Karmøy kommun. Rogaland fylkeskommun undersökte området i november 2011 och fann ett möjligt odlingslager. Området är rikt på fornminnen, bl.a. i form av gravhögar och gravfält och målet var att undersöka det möjliga odlingslagret för att få mer kunskap om platsen och dess informationspotential. Två sjakt öppnades och sex makrofossilprover togs, fyra från sjakt 1 och två från sjakt 2.

Metod

Analys av makro-subfossil

Volymen på de insamlade proverna mättes varpå de floterades med hjälp av en flotationsmaskin utvecklad vid Arkeologisk museum i Stavanger (Bakkevig et al. 2002). Med hjälp av denna skildes det organiska material från jord och sten och samlades upp i en sil med en maskvidd på 0,5 mm. Proverna torkades och sorterades sedan. Materialet analyserades med hjälp av relevant bestämmingslitteratur (Jacomet 2006, Cappers et al. 2006, Mossberg et al. 1992, Berggren 1969 & 1981, Korsmo et al. 1981, Anderberg 1994) samt UiS-Ams referenssamling av frön och frukter. Till både sortering och analys användes stereolupp med förstoring 0.75× till 11.25×. Makrofossilanalysen gjordes av Sara Westling.

Det bevarade växtmaterialet vid denna undersökning var förkolnat, vilket innebär att det blivit mineraliserat och därför står emot angrepp från mikroorganismer i jorden. Det kan ligga i jorden i flera tusen år och fortfarande vara möjligt att identifiera.

I de analyserade proverna påträffades också oförkolnade frön och frukter. Dessa dokumenterades och finns med i tabellen men kommenteras inte vidare här då de inte representerar den aktuella perioden utan är ett recent inslag.

Resultat och tolkning

Prov 1

Provet innehöll ett korn som kan vara havre, *Avena*. Detta tillsammans med rösslyngris, *Calluna vulgaris*, fragment av hasselnöt, *Corylus avellana*, samt åkerogräs som linbendel, *Spergula arvensis*, och hönsegräs, *Persicaria*, tyder på att marken brukats som åker och att eldstadsmassor troligen spridits som gödsel. Den stora mängden stråfragment, frön av gräs, *Poaceae*, och soleie, *Ranunculus*, indikerar att marken periodvis varit gräs- och troligen betesmark och kan ha blivit svedd för att förnya betet.

Prov 2

Provet var så gott som fyndtomt med undantag för tre stråfragment, vilket inte ger några klara indikationer.

Prov 3

Provet var fyndrikt och innehöll indikatorer på att marken varit omväxlande åker och betesmark. Fragment av rösslyngris, *Calluna vulgaris*, hasselnöt, *Corylus avellana*, och organiska fragment, som kan vara exempelvis gröt, bröd eller korn, samt åkergräs som linbendel, *Spergula arvensis*, och småsyre, *Rumex acetosella*, visar markens åkerperioder då den sannolikt gödslats med bl.a. eldstadsmassor. Perioder med gräs- och betesmark indikeras av en stor mängd stråfragment, knegräs, *Danthonia decumbens*, som ofta förkolnas när marken sveds, samt de typiska betesindikatorerna smalkjempe, *Plantago lanceolata*, och soleie, *Ranunculus*.

Prov 4

Provet innehöll endast ett fåtal frön men dessa var alla från ätliga växter; hasselnöt, *Corylus avellana*, björnebær, *Rubus caesius* och ett frö som kan vara ert, *Pisum sativum*. Dessa kan ha hamnat på en åker genom spridning av eldstadsmassor men kan också vara indikationer på annan mänsklig aktivitet på platsen då inga åkergräs stärker bilden av åkerbruk. Stråfragment påträffades också, vilken kan indikera svedd gräsmark.

Prov 5

Provet var fyndfattigt men innehöll sju fragment av hasselnöt, *Corylus avellana*, vilket tyder på mänsklig aktivitet på platsen. De två stråfragmenten som påträffades måste anses vara för lite för att ge några klara indikationer.

Prov 6

Prove 6 var fyndtomt bortsett från sju stråfragment, vilket inte ger några klara indikationer.

Referenser

Anderberg, A-L. 1994. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plants species: Part 4. Resedaceae-Umbelliferaea.* Swedish Museum of Natural History. Stockholm.

Berggren, G. 1969. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plants species: Part 2. Cyperaceae.* Swedish Natural Science Research Council. Stockholm. 68 s.

Berggren, G. 1981. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plants species: Part 3. Salicaceae-Cruciferae.* Swedish Natural Science Research Council. Stockholm.

Cappers, R.T.J., Bekker, R.M. & Jans, J.E.A. 2006. *Digitale zadenatlas van Nederland – Digital seed atlas of the Netherlands.* Barkhuis publishing & Groningen University Library. Groningen.

Jacomet, S. 2006. *Identification of plant remains from archaeological sites.* 2nd edition. Archaeobotanical lab IPAS, Basel University.

Korsmo, E., Vidme, T. & Fykse, H. 1981. *Korsmos ogräsplancher.* LTs Förlag. Stockholm.

Mossberg, B., Stenberg, L. & Ericsson, S. 1992. *Den nordiska floran.* Wahlström & Widstrand.

